



Jarðskjálftaráðstefna á Húsavík



Fjölmennt alþjóðleg ráðstefna um jarðskjálfta á Norðurlandi var haldin á Húsavík dagana 6. – 8. júní. Kynntar voru nýjar niðurstöður rannsókna á Tjörnes brotabeltinu en upptök stórra jarðskjálfta á Norðurlandi eru að mestu úti fyrir ströndinni á svæði frá Öxarfirði til Skagafjarðar og norður að Kolbeinsey. Haustið 2012 urðu jarðskjálftar á svæðinu, sá stærsti mældist 5.6 að stærð þann 21. október í Eyjafjarðarál NA af Siglufirði, og í kjölfarið var lýst yfir óvissustigi almannaavarna vegna jarðskjálftanna. Haldnir voru upplýsingafundir fyrir íbúa á Húsavík, Kópaskeri, Dalvík, Siglufirði og Sauðárkróki. Viðbragðsaðilar funduðu á Akureyri og hafist var handa við gerð viðbragðsáætlana vegna jarðskjálfta fyrir Norðurland. Aftur urðu skjálftahrinur í apríl 2013 og þá nær Grímsey, stærsti jarðskjálftinn mældist 5.5 að stærð þann 2. apríl.

Á ráðstefnunni á Húsavík fjölluðu vísindamenn um sögu jarðskjálfta á svæðinu, jarðskorpuhreyfingar, skjálftavirkni og mögulega jarðskjálfta í framtíðinni. Þann 8. júní voru ýmis almannaavarnamál rædd og vísindamenn lögðu áherslu á opið, fastmótað og ráðgefandi samráð í jarðskjálftamálum. Sérstök áhersla var lögð á virk samskipti og upplýsingagjöf vísindamanna til almannaavarna. Þar sem búast má við stórum jarðskjálfta á Norðurlandi er nauðsynlegt að íbúar og viðbragðsaðilar þekki hættuna og æfi viðbúnað og viðbrögð. Ráðstefnan var styrkt af Háskólanum á Akureyri, Jarðvísindastofnun Háskóla Íslands, Veðurstofu Íslands, Rannsóknarmiðstöð HÍ í Jarðskjálftaverkfræði, almannaavarnadeild ríkislögreglustjóra, Viðlagatryggingu, innanríkisráðuneytinu og KAUST, King Abdullah University of Science and Technology í Saudi Arabíu. Þekkingarnet Þingeyinga sá um skipulag ráðstefnunnar á staðnum og var opið hús í Þekkingarsetri Þingeyinga þ. 6. júní þar sem íbúar, fulltrúar almannaavarna, lögreglu og vísindamanna ræddu ýmis jarðskjálftamál.

Fræðsla fyrir viðbragðsaðila

22 og 23. maí voru fulltrúar almannaavarnadeildar með fræðslu í SÁBF fyrir viðbragðsaðila á Húsavík. Lokaverkefnið fólst síðan í að fara um bæinn og kanna skemmdir á húsum eftir ímyndaðan jarðskjálfta og var þá notast við sérstök eyðublöð til skráningar sem útbúin hafa verið. Bæði fræðslan og lokaverkefnið gekk vel og voru bæði fulltrúar AVD sem og heimamenn ánægðir með dagana.

Í vetur hefur verið unnið að gerð viðbragðsáætlunar fyrir Húsavíkurflugvöll í samvinnu við Lögreglustjóran á Húsavík, Almannaavarnanefnd Þingeyjarsýslu, Isavia og aðra viðbragðsaðila. Þann 17. apríl var síðan gefin út Flugslýsaáætlun fyrir Húsavíkurflugvöll og er hún aðgengileg á heimasíðu almannaavarnadeildar Ríkislögreglustjóra hér http://www.almannavarnir.is/upload/files/flug_husavik_%C3%BA%t%C3%A1fa%201.0%2017.04%202013%281%29.pdf





Rýnt í afleiðingar eldgosa - Skoðanakönnun

Nú um miðjan júní voru sendir spurningarlistar til um eitt þúsund aðila í Evrópu og víðar þar sem kannaðir eru ýmsir þættir vegna eldgosanna í Eyjafjallajökli og Grímsvötnum. Leitað er til sérfræðinga í almannavörnum og stjórnsýslu, vísindamanna, flugrekstrar og ferðapjónustuaðila, fjölmiðlafólks og fleiri til að fá skoðanir þeirra á ýmsu sem varðar upplýsingagjöf og afleiðinga eldgosanna. Markmið könnunarinnar er að rannsaka hvort Evrópubúar hafi almennt verið viðbúnir eldgosi og öskufalli; hafi þekkingu á áhrifum eldgosa, jafnvel stærri en Eyjafjallajökulsgosið; hvort eldgosin hafi leitt til breytinga á viðbúnaði og/eða rannsóknum; hvort upplýsingar sem bárust frá Íslandi hafi nýst þeim og hvernig þeim upplýsingum hafi verið miðlað eða hvort frekari upplýsingar hafi verið nauðsynlegar. Könnunin er liður í FutureVolc rannsóknarverkefninu sem almannavarnadeildin tekur þátt í ásamt vísindamönnum, háskólum, stofnunum og fyrirtækjum í Evrópu og styrkt er af 7. rammaáætlun Evrópusambandsins.

Aurskriður og vatnavextir

Vegna mikilla hlýinda og snjóbráðunar í byrjun júní eftir þungan snjóavetur, urðu miklir vatnavextir í ám víða á landinu með tilheyrandi flóðum og aurskriðum. Miklar skemmdir urðu á gróðri við Ystafell, þegar stór skriða féll og skemmdi þjóðveginn um Köldukinn milli Húsavíkur og Akureyrar þann 4. júní. Þjóðvegurinn var lokaður í júní vegna skemmda en á um 100 metra svæði skolaðist vegurinn burt. Litlu munaði að aurskriða færi yfir sumarhús í Bárðardal. Ýmsar hálendisleiðir eru lokaðar vegna aurbleytu og hættu á skemmdum.



Flugslysaæfing á Þórshöfn og Akureyri

Nú í vor voru haldnar tvær flugslysaæfingar. Þann 20. apríl var haldin flugslysaæfing á Þórshafnarflugvelli á Langanesi og þann 4. maí á Akureyrarflugvelli. Flugslysaáætlanir segja til um skipulag og stjórn aðgerða í kjölfar flugslyss á eða við flugvöllina. Fjöldi viðbragðsaðila tók þátt í báðum þessum æfingum. Líkt var eftir flugslysi þar sem fjöldi farþega slasast. Unnið var eftir nýjum útgáfum af flugslysaáætlunum flugvallanna. Við æfinguna var virkjuð aðgerðastjórn, sem stýrði aðgerðum undir forustu lögreglustjóra umdæmanna á Húsavík og Akureyri, vettvangsstjórn með þátttöku verkþáttastjóra og aðstoðarmanna þeirra, en áætlanirnar miðast við verkþáttaskipurit SÁBF vegna aðgerða á slysavettvangi. Samhæfingarstöðin í Reykjavík aðstoðaði vettvang í báðum æfingunum og var fullmönnuð vegna Akureyraræfingarinnar. Verkefni í flugslysaæfingu eru afar fjölbreytt og felast m. a. í björgunar- og slökkvistörfum, greiningu og aðhlyningu slasaðra á vettvangi og flutning þeirra á sjúkrahús. Þá reynir á boðunarþáttinn, samhæfingu aðgerða og samskipti, fjarskiptaskipulag, og í lokin rannsókn á vettvangi. Almannavarnadeildin er samstarfsaðili ISAVIA við undirbúning flugslysaæfinga. Hluti af undirbúningi æfingarinnar er fræðsla og þjálfun fyrir viðbragðsaðila í umdæminu til að takast á við hópslys. Í lok æfingar var farið yfir verklag og greint hvað betur mætti fara.

Rútuslys á Snæfellsnesi.

Þann 18. maí varð árekstur milli rútu og húsbíls rétt vestan Grundarfjarðar á Snæfellsnesi í miklu hvas sviðri. Fyrstu fréttir af slysinu gáfu til kynna að stórslys hefði orðið, en 15 manns voru í rútnni auk bílstjóra og 2 í húsbílnum.

Samhæfingarstöðin var virkjuð og aðstoðaði vettvang. Einn farþegi í húsbílnum slasaðist alvarlega og annar minna og voru þeir fluttur með þyrlu til Reykjavíkur. Farþegar í rútnni sluppu hins vegar við meiðsl. Rauði krossinn opnaði fjöldahjálparstöð í grunnskólanum á Grundarfirði og veitti farþegum aðhlyningu.

NORDRED fundur í Reykjavík

Á NORDRED fundi sem haldinn var í Reykjavík 18-19. apríl voru björgunarmál Norðurlandanna til umfjöllunar. Fulltrúar almannavarna í Noregi, Svíþjóð, Finnlandi, Danmörku og Íslandi ræddu samvinnu landanna og sameiginleg hagsmunamál, sem byggjast á samstarfssamningi um björgunarmál. Svíar leiða samstarfið næstu þrjú árin.



Fræðslufundur með samráðshópi áfallahjálpar á höfuðborgarsvæðinu

Þann 22. apríl var fræðslufundur með samráðshópi áfallahjálpar á höfuðborgarsvæðinu. Fræðslufundurinn var sniðinn að þörfum höfuðborgarsvæðisins. Margrét Blöndal í samráðshópi áfallahjálpar í Samhæfingarstöðinni fór yfir ólík hlutverk samráðshóps og áfallateymis á höfuðborgarsvæðinu. Tekin voru dæmi af nokkrum atburðum og hvenær það er tímabært fyrir samráðshópinn að hefja störf. Jón Brynjar Birgisson kynnti sálræna skyndihjálp og hlutverk Rauða krossins í hamförum en Rauði krossinn sinnir fjöldahjálp og félagslegu hjálparstarfi samkvæmt sérstökum samningi við ríkislögreglustjóra. Síðan var sett upp sviðsmynd af raunhæfum atburði sem gæti gerst á höfuðborgarsvæðinu og umræður voru um aðkomu samráðshópsins og aðkomu hans að atburði.



Fundað með starfshópi almannavarnanefndar á höfuðborgarsvæðinu



Starfsmenn almannavarnadeildar funduðu með starfshópi almannavarnanefndar höfuðborgarsvæðisins í apríl. Þar kom fram að kerfisbundið hefur verið unnið að minnkun áhættu á höfuðborgarsvæðinu í kjölfar áhættuskoðunarinnar sem gerð var fyrir nokkru af sveitarfélögum á höfuðborgarsvæðinu. Fram kom að almannavarnanefndin er að hefja næstu skref í áhættuminnkandi aðgerðum. Samkvæmt 10. grein laga um almannavarnir 82/2008 skulu almannavarnanefndir vinna að gerð hættumats og viðbragðsáætlana í umdæmum sínum.

Civil Protection Forum



Ráðstefna um almannavarnir Evrópu, 4th Civil Protection Forum, var haldin í Brussel 15 – 16. maí. Um 500 þátttakendur frá 32 ríkjum sóttu ráðstefnuna, sem var mjög metnaðarfull. Fjallað var um þátt Evrópusambandsins í neyðarstjórnun, þróun og horfur. Fyrirlestrar og málstofur voru um samvinnu og samhæfingu aðgerða og gerð áhættumats, varnir og mótvægisáðgerðir, viðbúnað og viðbrögð við hamförum. Einnig var fjallað um styrki til almannavarna í efnahagslegum þrengingum. Í tengslum við ráðstefnuna var sýning þar sem kynntar voru nýjungar í almannavörnum, rannsóknir, tækni og búnaður. Ísland kynnti þátt almannavarna í Futurevolc verkefni.

Drög að stefnu í almannavarna- og öryggismálum.

Um miðjan apríl voru drög að stefnu almannavarna- og öryggismálaráðs birt á vefsíðu innanríkisráðuneytisins en þar var gefið tækifæri til að koma með athugasemdir og umsagnir. Víðtækt samráð hefur verið haft við þá sem starfa að málaflokknum við gerð stefnunnar. Frestur til að senda inn umsagnir var til 30. maí. Almannavarna- og öryggismálaráð setur fram stefnu í almannavarna- og öryggismálum til þriggja ára í senn samkvæmt lögum um almannavarnir nr. 82/2008. Innanríkisráðherra undirbýr drög að stefnunni og er mikilvægt að fá umsagnir þeirra sem málið varðar. Lögð er áhersla á sveigjanlegt, vel skipulagt og samhæft viðbragðskerfið hér á landi þannig að unnt verði að bregðast við ólíkum aðstæðum vegna mismunandi ógna. Þá er lögð áhersla á vernd mikilvægra samfélagsinnviða auk þess sem áhersla er lögð á löggæslu og öryggismál. Drög að stefnu almannavarna- og öryggismálaráðs fyrir árin 2013–2015 varða starfsemi viðbragðsaðila og opinberra stofnana og miðar stefnan að því að tryggja heildaryfirsýn yfir áhættuþætti og aðgerðir sem nauðsynlegar þykja á sviði almannavarna og málefna sem varða innra öryggi samfélagsins og stuðla að markvissum og samhæfðum aðgerðum. Það viðbúnaðarskipulag sem almannavarnalögin kveða á um miðar að því að allir þræðir liggi saman í einn punkt, svo að unnt sé að bregðast við á skjótan og markvissan hátt til bjargar mannlífum. Ríkislögreglustjóri og almannavarnadeild embættisins annast málefni almannavarna í umboði innanríkisráðherra.